

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מאַרק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאָפ׳, 25 העללער.

עם „הפדגוג״:

באוסטריה־אונגריה:
לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.

ברוסיה:
לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:
באשכנז לשנה: 13 מאַרק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.

בעד חלוף האדריסה 20 קאָפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

קְרָקוֹי, יום ד׳. כ״ו אב תרס״ג. גליון מה. Krakau, 19 August (6 August) 1903.

לֵיל קָיִץ.

מַה יְּזַמְּרוּ הַצִּפֳּרִים?
מַה יְּדוֹבְבוּ הַיְּעָרִים?
מַה זֶּה יִרְמְזוּ כּוֹכָבִים?
וּמַה יִּלְחֲשׁוּ עֲשָׂבִים?
לֹא אָבִינָה זֹאת!

לֹא אָבִינָה מָה הֵם שָׁרִים,
לֹא אָבִינָה הָאֲמָרִים,
אֶת הַלְּחִישׁוֹת, אֶת הָרְמָזִים,
הַכֹּל סוֹדוֹת! הַכֹּל רָזִים!
אַךְ מַה נָּעִים זֹאת!

אֶת הָרוּחַ אֵינִי רוֹאֶה,
לְאָן מִתְשׁוֹטֵט הוּא וְדוֹאֶה;
אֵינִי רוֹאֶה אֶת הַדְּמָמָה, —
לִי מַגֶּדֶת רַק הַנְּשָׁמָה:
— הוֹ, מַה יָּפִים הֵם!

יִצְחָק י. קַצֶּנֶלְסוֹן.

בֶּן־הַמֶּלֶךְ*).

(סִפּוּר).

— אֵיךְ לֹא תֵבוֹשׁ, אָדוֹן[1]), לְהִתְנַהֵג כָּכָה! לִגְזֹל אֶת הַשֵּׁבֶט מִיַּד הַמּוֹרֶה בְּעֵת חֶפְצוֹ לְהַכּוֹת אֶת רֵעֲךָ! הֲנִשְׁמְעָה עַוְּלַת כָּזֹאת! וְיַעַן כִּי עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה תִּסָּגֵר הַיּוֹם בַּכֶּלֶא.

כֹּה דִבֶּר הֶנְרִי הַשְּׁמִינִי מֶלֶךְ אַנְגְלִיָּה לִבְנוֹ לְאֶדְוַארְד, אֲשֶׁר הָיָה בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים בָּעֵת הַהִיא. וּפְנֵי הַנַּעַר אָדְמוּ כַדָּם, וַיַּבֵּט יָשָׁר בְּעֵינָיו הָרְטֻבּוֹת מִדִּמְעָה אֶל פְּנֵי אָבִיו וַיֹּאמַר:

— הִנְנִי נָכוֹן לְהִסָּגֵר בַּכֶּלֶא, אֲדֹנִי[1]), הִנְנִי נָכוֹן לְהִוָּסֵר, הִנְנִי נָכוֹן לָשֵׂאת בְּחֵפֶץ לֵב אֶת כָּל אֲשֶׁר יָשִׂימוּ עָלַי, אַךְ אַל נָא תְיַסֵּר, אֲדֹנִי, אֶת רֵעִי... הֲלֹא נוֹרָא הַדָּבָר!... אָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי אֶת שִׁעוּרַי, וְהוּא יִוָּסֵר!... יַסֵּר אוֹתִי עַל חֶטְאִי, אֲשֶׁר חָטָאתִי, וְלֹא אֶת הַנַּעַר הָאֻמְלָל הַזֶּה...

וּכְכֹל אֲשֶׁר הִרְבָּה הַנַּעַר לְדַבֵּר, כֵּן הִתְעוֹרֵר יוֹתֵר וָיוֹתֵר. קוֹלוֹ רָעַד וּמֵעֵינָיו נָזְלוּ דְמָעוֹת וַיֵּבְךְּ מָרָה.

— וּמַדּוּעַ זֶה לֹא הֲכִינוֹתָ אֶת שִׁעוּרֶיךָ, אָדוֹן? — שְׁאֵלָהוּ הַמֶּלֶךְ.

— תֹּם מִטְצֶל בָּא אֵלַי... וָאַרְאֵהוּ אֶת כָּל צַעֲצוּעַי לְנַחֲמֵהוּ.

— טוֹב מְאֹד! בְּעֵת הֲכָנַת הַשִּׁעוּרִים הֶרְאֵיתָ אֶת צַעֲצוּעֶיךָ; הַפְלֵא וָפֶלֶא! — אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּכַעַס.

— תֹּם מִטְצֶל נַעַר אֻמְלָל מְאֹד. כָּל הַיּוֹם הוּא בוֹכֶה בְּמַר נַפְשׁוֹ, וָאֶחְפֹּץ לְנַחֲמֵהוּ וּלְשַׂמְּחֵהוּ מְעַט.

— וְלָמָּה זֶה יִבְכֶּה תָּמִיד רֵעֲךָ זֶה, אָדוֹן? חָפֵץ אֲנִי לָדַעַת זֹאת.

— וְאֵיךְ לֹא יִבְכֶּה?! .. אָבִיו אָסוּר בַּסֹּהַר וְהַשּׁוֹפְטִים חָרְצוּ מִשְׁפָּטוֹ לָמוּת...

— וְאֶת נְעָרִים כָּאֵלֶּה תִּתְרוֹעַע, אָדוֹן; אֶת בְּנֵי עוֹשֵׂי רִשְׁעָה תִּתְחַבֵּר?! טוֹב מְאֹד!

— אָבִיו נָקִי וְצַדִּיק, אֲדֹנִי, וְהַשּׁוֹפְטִים הֶאְשִׁימוּהוּ לֹא בְצֶדֶק, הוּא...

— לֹא לְךָ לְבַקֵּר אַחֲרֵי מִשְׁפַּט הַשּׁוֹפְטִים, אֲשֶׁר הֵקִים אָבִיךָ מַלְכֶּךָ! — אָמַר הַמֶּלֶךְ בְּגַאֲוָה וְחָרוֹן יַחַד, — וְעַל דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה תִּסָּגֵר בַּכֶּלֶא כְּרֶגַע. לֵךְ וְהוֹדַע זֹאת לְמוֹרֶךָ!

וַיִּקֹּד בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא מֵאֵת פְּנֵי אָבִיו.

הֶנְרִי הַשְּׁמִינִי, אֲשֶׁר מָלַךְ בִּתְחִלַּת הַמֵּאָה הַשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה, הָיָה מוֹשֵׁל קָשֶׁה וְעָרִיץ. אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ, אֶת אֶדְוַארְד אָהַב מְאֹד. וּבֶן־הַמֶּלֶךְ הַקָּטָן הַזֶּה הִשְׁבִּית[1]) פְּעָמִים רַבּוֹת אֶת חֲמַת אָבִיו, וַיַּשְׁקֵט אֶת רוּחוֹ וַיְעוֹרֵר אֶת רַחֲמָיו לִסְלֹחַ לְפוֹשְׁעִים. אֶדְוַארְד הָיָה נַעַר חָכָם וְטוֹב לֵב מֵאֵין כָּמֹהוּ. וּבְהִתְהַלֵּךְ הַנַּעַר, בִּלְוָיַת מוֹרֵהוּ וּמְשָׁרְתָיו, בַּחוּצוֹת לֹנְדוֹן, הִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיו, וְיוֹתֵר מִכֹּל שָׂם לִבּוֹ אֶל יַלְדֵי הָעֲנִיִּים אֲשֶׁר רָאָה בָּרְחוֹב. וּבְפָגְשׁוֹ אַחַד הַנְּעָרִים הָעֲרוּמִּים בָּרְחוֹב, דִּבֶּר אִתּוֹ וַיִּשְׁאָלֵהוּ: „מַדּוּעַ בְּגָדֶיךָ קְרוּעִים וְאַתָּה לָבוּשׁ סְחָבוֹת? אָבִיךָ בְּלִי סָפֵק דַּל מְאֹד. אוּלָם אָבִי עָשִׁיר גָּדוֹל וְהוּא יִתֵּן לְךָ בֶּגֶד חָדָשׁ. אַיֵּה בֵּית הוֹרֶיךָ? הוֹלִיכֵנִי נָא אֶל מְעוֹנְךָ, וְאִם יֵשׁ לְאָבִיךָ צֹרֶךְ בְּכֶסֶף, אֶתֵּן גַּם לוֹ, כִּי יֶשׁ לִי רָב".

וּבִרְאוֹתוֹ בָּרְחוֹב נַעַר עָצוּב, פָּנָה אֵלָיו לֵאמֹר: „עַל מָה זֶה כָּכָה נֶעֱצַבְתָּ, יַקִּירִי? אוּלַי יֶחְסְרוּ לְךָ צַעֲצוּעִים? אָנֹכִי אֶתֵּן לְךָ, יֵשׁ לִי רָב. יוֹם יוֹם יָבִיאוּ לִי חֲדָשִׁים, עַד כִּי צַר לָהֶם הַמָּקוֹם בַּחֲדָרַי. בֹּא נָא אֵלַי, אֶל הֵיכַל אָבִי. הִנֵּה לְךָ פִּתְקָה[2]) וְהֶרְאֵיתָ אוֹתָהּ לְאַנְשֵׁי הַמִּשְׁמָר הָעוֹמְדִים בְּשַׁעַר הֶחָצֵר וְנָתְנוּךָ לָבֹא אֶל תּוֹךְ הַהֵיכָל. שָׁם נִשְׂחַק יַחַד, וְאַתָּה תִבְחַר לְךָ צַעֲצוּעִים כְּכָל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ".

וְכָל יוֹשְׁבֵי הָעִיר יָדְעוּ אֶת טוּב לֵב בֶּן־הַמֶּלֶךְ וְאֶת גֹּדֶל אַהֲבַת אָבִיו אֵלָיו. וְלָכֵן מָצְאוּ חֵפֶץ בְּבֶן־הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב קְרוֹבֵי הַנֶּאֱשָׁמִים בְּמִשְׁפָּט, וַיֶּאֶרְבוּ לוֹ בָּרְחוֹב בְּלֶכְתּוֹ

---

*) עַל פִּי הַסּוֹפֶרֶת לִילִינָה.

[1]) אֵצֶל אֲצִילֵי אַנְגְּלִיָּה קוֹרְאִים הָאָבוֹת לִבְנֵיהֶם וְהַבָּנִים לַאֲבוֹתֵיהֶם בְּשֵׁם אָדוֹן.

[1]) הִשְׁקִיט.

[2]) פִּתְקָה — כְּתָב, סֵפֶר, מִכְתָּב, אִגֶּרֶת, תָּו זִכָּרוֹן.

לשוח. וישלחו אליו את בני הנאשמים הקטנים, ואדוארד היה להם כמלאך מושיע ויבא עזרה ושמחה לאמללים.

והמלך נחם אחרי שלחו את בנו יחידו אל הכלא ויחס על הנער. אולי הכביד את ידו עליו? אולי הקשה הפעם ליסרהו? הן עד היום הזה לא התאונן איש על בנו מחמדו, כי מתעצל הוא בלמודו. הנער היה חרוץ ושוקד על למודיו, ונפשו חשקה תמיד בחכמה ודעת, ובאמת ידע הנער כבר הרבה מאד לפי ערך שנות חייו.

— מורהו איש קשה מאד — עלה על לב המלך, — הוא מרבה להכביד על הנער. אולם הפעם הצדק אתו. הוא, כמורה ומדריך, חפץ להראות לבני, כי אין דבר אשר יוכל לפטר את האיש ממלא את חובתו. הוא אינו יכול לענש את בני אשר ימלך תחתי... אך אנכי לבדי אוכל לענש את המלך, אשר ימלך אחרי באנגליה. וגם אנכי לא אכהו בשבט; לא לבן־מלך אנגליה לדעת מכת שבט. ומלבד זאת הן הוא חלש מאד ורפה כח... ומורהו צדק בחפצו לענש את ה„מופת", כי בראות אדוארד את דמעות ה„מופת" והבין כי הנער נענש תחתיו...

ובעת ההיא ענשו במשפט הזה את כל בני האצילים. בכל בית רוזן עשיר היה נער עני אחד ל„מופת" לבן הרוזן, ובכל פעם אשר חטא הרוזן הקטן, ענשו את הנער ה„מופת", למען יראה הנאשם ולקח מוסר, והנערים העניים האלה גדלו יחד את בני הרוזנים העשירים.

וגם לאדוארד היה נער בן־גילו ל„מופת" לו. ועד היום הזה לא נענש המופת, כי לא חטא אדוארד ואשם. ועתה קרה בפעם הראשונה, כי לא הכין את שעורו. והמלך אשר ידע את בנו כי חלש הוא, ירא מאד פן יפעל ענש הכלא אשר שם על בנו לרעה.

וימהר המלך ויצו להוציאו מבית הכלא.

— אחקר נא על אדות אבי מטצל רעך — אמר המלך בלבבו, בחפצו לנחם את בנו ולכפר את פניו — ואם יוכיח את צדקתו אוציאהו לחפשי.

וישען המלך על ידות כסאו ויקם בכבדות ממקומו. בשנות חייו האחרונות היה המלך שמן וכבד מאד. ויקרב אל השלחן הגדול העומד על ארבע רגלים חצובות כדמות נחשים צפעונים, ויצלצל במצלה, ויצו למשרתו אשר בא אל הלשכה לקרא לקרמול השר, ראש המיניסטרים בעת ההיא.

— יחקר־נא כבודו וידרש על מה זה חרצו השופטים על מטצל משפט מות — אמר המלך לראש המיניסטרים. — מה פשעו ומה חטאתו?

ודבר המלך נעשה. ויבקש הדבר וימצא, כי האשימו את מטצל על אשר התערב ויבא בדברים עם אנשים אשר חפצו להרים יד במלך. ולדברי הנאשם היו לו עם המורדים אך עניני מסחר וקנין, אך השופטים לא הטו אזן לדברי האמלל ויחרצו את משפטו למות.

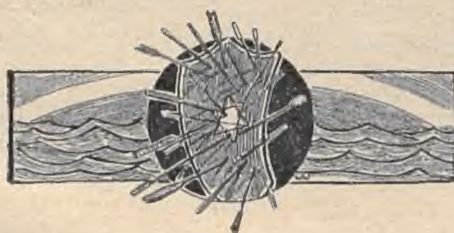
— הנני סולח לעון מטצל ואני מצוה להוציאהו ברגע מבית האסורים, — אמר המלך אל קרמול.

ויודע הדבר לאדוארד הקטן מפי תם מטצל חברו, אשר הובא אל ההיכל במצות המלך, וישמח אדוארד מאד.

ואחרי עבר שנתים ימים מת המלך הנרי השמיני ועל כסא אנגליה ישב בנו אדוארד, נער בן תשע שנים, ודודו סימור נהג את כל דברי הממשלה בשם המלך הקטן והטוב הזה. והמלך הקטן ידע את כל הנעשה במדינות ממלכתו הגדולה וישם לבו אל כל צרכי עמו, ולא חדל בכל זאת מלמד חכמה ודעת, וירב המלך הצעיר לעשות טובות לעניי עמו.

אך ימי ממשלתו לא ארכו, כי באחד מימי הקיץ מת אדוארד והוא בן חמש עשרה שנה, ויבכו אותו כל בני עם אנגליה למקטן ועד גדול.

אביאסף.

מִשְׁלֵי לָפוֹנְטֵין.

כא

הַמָּשָׁל הַשִּׁבְעָה עָשָׂר.

מוֹעֶצֶת הָעַכְבָּרִים.

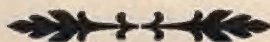
הָיָה חָתוּל שָׁמֵן וְחַד הַצִּפָּרְנַיִם,
וּשְׁמוֹ רַבִּי זוֹלֵל מִמַּרְתֵּף־הֶמְאָתַיִם.
וַיְהִי עוֹשֶׂה שַׁמּוֹת בָּעַכְבָּרִים,
חָנַק, טָרַף יוֹם יוֹם בָּם חֳמָרִים;
וְאַף יָצֹא יָצָא אֶחָד מִמַּחֲבֹאוֹ,
מָצָא לוֹ קֶבֶר חִישׁ בְּתוֹךְ לֹעוֹ.[1]
וַיְהִי מִסְפֵּד גָּדוֹל בְּקֶרֶב הַחוֹרִים,
נָמֵס גַּם לֵב עַכְבָּר אַמִּיץ כַּגִּבּוֹרִים;
וְרָעָב גָּדוֹל הָיָה בְּאֶרֶץ־עַכְבָּרִים,
כִּי מְתֵי מִסְפָּר הַנִּשְׁאָרִים
יָרְאוּ לַעֲזֹב אַף רֶגַע אֶת הַחוֹר,
לִגְנֹב פַּת לֶחֶם, חֵלֶב פָּרוּר.
וַיְהִי רַבִּי זוֹלֵל לָעֵדָה זוּ הָאֻמְלָלָה
לְאוֹיֵב עָצוּם, נוֹרָא, לְמַלְאַךְ חַבָּלָה.

אָז מַר זוֹלֵל מָצָא כַּלָּה לוֹ חֲתוּלָה
וַיֵּלֶךְ הֶחָתָן לְחַג הַהִלּוּלָה[2],
וַיֵּשֶׁב יוֹם שָׁם אוֹ יוֹמַיִם.
וּבוֹ כַּיּוֹם
קָרְאוּ הָעַכְבָּרִים אָז צוֹם,
וַיֵּאָסְפוּ כֻּלָּמוֹ חִישׁ,
לֹא נֶעְדַּר אִישׁ, —
לִמְצֹא עֵצָה וְתַחְבֻּלָה
לִשְׁאֵרִיתָם הָאֲמוּלָה[3]
מִפְּנֵי הַצָּר הָאַכְזָרִי.
וַיָּקָם עַכְבָּר שָׂב
חָכָם וָרַב
לַעֲדַת הָעַכְבָּרִים רִבּוֹת שָׁנִים,
(אָבִיו וַאֲבִי אָבִיו הָיוּ גַּם הֵמָּה רַבָּנִים),
וַיֹּאמַר בַּאֲנָחָה:
„הַקְשִׁיבוּ נָא דְּבָרַי,
„הַאֲזִינוּ, בְּנֵי־חוֹרִים!
„רַבּוֹת חָשַׁבְתִּי מַחֲשָׁבוֹת
„אַף גַּם הָגִיתִי בִּסְפָרִים,
„חִבְּרוּ גְּדוֹלֵי הָעַכְבָּרִים,
„בָּהֶם אָבִי — זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה! —
„וּרְאוּ מָצָאתִי לִי עֵצָה מְחֻכָּמָה
(בְּוַדַּי עָמְדָה לִי זְכוּת אָבוֹת):
„הִנֵּה הֵבֵאתִי הֲלוֹם מְצִלָּה,
„וְהָלְכוּ שְׁלֹשָׁה מִקֶּרֶב הַקְּהִלָּה,
(הֵן יֵשׁ גַּם בָּנוּ גִּבּוֹרִים!)
„וְקָשְׁרוּ אוֹתָהּ בְּצַוַּאר
„זוֹלֵל הַצָּר;
„וְהָיָה בְּצֵאתוֹ לַמִּלְחָמָה
„עַל בְּנֵי קְהִלָּתֵנוּ,
„וְנִשְׁמַע קוֹלֵהוּ בָּרָמָה —
„וְנִסְתַּרְנוּ בְּחוֹרֵינוּ".

שָׁמְעוּ הַנֶּאֱסָפִים וַיִּמְחֲאוּ כָּף,
לַעֲצַת רַבָּם הַשָּׂב;
„אַךְ זוּ—קָרְאוּ—עֵצָה, אַךְ זוֹהִי תַחְבֻּלָה!
„אָכֵן, אֵין בַּחוֹרִים חָכָם כְּמוֹ רַבֵּנוּ!"
אַךְ מִי יוֹצִיא עֵצָה זוּ לִפְעֻלָּה? —
אַף לֹא אֶחָד מִן הָעֵדָה כֻּלָּהּ!
אֶחָד אוֹמֵר: „הַאֲנִי אֵלֵךְ? חָלִילָה!
„אַחַת מִשַּׂעֲרוֹתַי גַּם לֹא אַפִּילָה;
„אַתָּה..."
— וְזֶה מְשַׁסְּעֵהוּ בַּחֲרִי־אָף:
„הַאִם מְשֻׁגָּע אֲנִי, אוֹ כְסִיל,
„לָשׂוּם נַפְשִׁי בְּכַף,
„בִּשְׁבִיל
„כָּל הָעֵדָה, כְּתַרְנְגוֹל הַכַּפָּרָה?!"
וְזֶה אוֹמֵר: „מַה לִּי וְלַצָּרָה?!"
וּבְכֵן לֹא נַעַשְׂתָה זוּ הָעֵצָה
וְנִתְפָּרְדָה הַמּוֹעֵצָה,
מִבְּלִי עֲשׂוֹת מְאוּם.
עֵצָה בְּלִי פְעֻלָּה אֵינָהּ וְלֹא כְלוּם.

ש. ל. גָּרְדוֹן.

[1] גְּרוֹנוֹ. [2] הַחֲתֻנָּה. [3] הָאֻמְלָלָה.

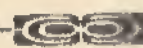

מוֹעֶצֶת הָעַכְבָּרִים.

הַצּוֹעֲנִית הָעִבְרִיָּה.

(סִפּוּר).

(הַמְּשֵׁךְ).

י.

הַצָּרָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבָּאָה עַל דִּינָה בְּמוֹת בַּעֲלָהּ, הִשְׁכִּיחָה מְעַט מִלִּבָּהּ זֵכֶר צָרָתָהּ הַיְשָׁנָה לִזְמַן – צָעִיר; אֲבָל הוּא חָזַר וְנֵעוֹר בְּכָל תֹּקֶף מְרִירוּתוֹ. הַפֶּצַע הַיָּשָׁן שֶׁבַּלֵּב לֹא הֵחֵל עוֹד לְהֵרָפֵא, כִּי עָמֹק עוֹדֶנּוּ, עָמֹק וּמַכְאִיב מְאֹד... שֶׁבַע שָׁנִים תְּמִימוֹת עָבְרוּ עָלֶיהָ, וְהִיא – כְּאִלּוּ אַךְ אֶתְמוֹל הָיָה הַדָּבָר. הַרְבֵּה טַעֲנוֹת יֵשׁ לָהּ עַל רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם:

„בַּמֶּה הֲרֵעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂי? בַּמֶּה חָטָאתִי יוֹתֵר מִכָּל הַנָּשִׁים, כִּי נִגְזְרָה עָלַי גְּזֵרָה אֲיֻמָּה כָּזֹאת?

„וְאִם נִגְזַר עָלַי, שֶׁיַּחְטְפוּ רוֹצְחִים־צוֹעֲנִים יֶלֶד מִיְּלָדַי, מַדּוּעַ עָלָה הַגּוֹרָל עַל הַטּוֹבָה, הַיָּפָה, הַחֲכָמָה מִכָּל יְלָדַי?... יָפְיָהּ!... חָכְמָתָהּ!... קוֹלָהּ הַנָּעִים!... צִפּוֹרִי!... זְמִירָתִי!... אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת הָיְתָה מְשׁוֹרֶרֶת! הוּא, נִשְׁמָתוֹ תָּאִיר בְּגַן עֵדֶן, הָיָה מִצְטַעֵר, שֶׁאֵינָהּ זָכָר, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ אֵצֶל הָעַמּוּד בֵּין הַמְשׁוֹרְרִים!"

וְהִיא מִשְׁתַּפֶּכֶת בִּדְמָעוֹת וּמַצְדִּיקָה עַל עַצְמָהּ אֶת הַדִּין: „זֹאת הָיְתָה בֶּאֱמֶת מַתָּנָה מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁאֵין אֻמּוֹת בָּשָׂר וָדָם רְאוּיוֹת לָהּ! נֶפֶשׁ כָּזֹאת לֹא יָכְלָה לִחְיוֹת עֲלֵי אֲדָמוֹת. הִיא נִדְלְלָה נָתִיךְ – כְּמוֹ לְהַכְעִים!... אֲבָל מַדּוּעַ זֶה לֹא מֵתָה כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ?!" – וְכִי מְהַרְהֶרֶת הִיא אַחֲרֵי מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל שְׁלֹשֶׁת הַיְלָדִים שֶׁמֵּתוּ עָלֶיהָ בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן הַהוּא?! בָּכְתָה־בָּכְתָה עַד שֶׁחָדְלָה. הָאֲדָמָה מְכַסָּה, וּבָשָׂר וָדָם שׁוֹכֵחַ...

אֲבָל זוּ – צִפּוֹרָה שֶׁלָּהּ – הַאִם יְכוֹלָה הִיא לִשְׁכֹּחַ אוֹתָהּ?! בְּכָל יוֹם נִדְמֶה לָהּ, שֶׁהִיא שׁוֹמַעַת אֶת קוֹלָהּ מֵרָחוֹק... שֶׁהַצּוֹעֲנִים מַכִּים אוֹתָהּ... וְהִיא בּוֹכָה וְצוֹעֶקֶת: „אִמָּא!" הַצּוֹעֲנִים עוֹבְדִים בָּהּ עֲבוֹדַת פֶּרֶךְ.. וְהִיא בּוֹכָה וְצוֹעֶקֶת „אִמָּא!"... הִיא הָיְתָה יְרֵאָה לִישֹׁן יְחִידָה בְּמִטָּתָהּ... הִיא הָיְתָה יְרֵאָה מְאֹד מִפְּנֵי כְּלָבִים, חֲתוּלִים וּשְׁרָצִים... עַתָּה הִיא יְשֵׁנָה בּוֹדְדָה יְחִידָה בַּחוּץ עִם הַכְּלָבִים... וְהִיא בּוֹכָה...

בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים אַחֲרֵי הָאָסוֹן הִסְתַּתְּרָה בִּינָתָהּ... פָּשׁוּט – הִשְׁתַּגְּעָה. וְאַךְ מִן הַשָּׁמַיִם רִחֲמוּ עַל אֶפְרוֹחֶיהָ הַנִּשְׁאָרִים וְחִזְּקוּ אֶת לִבָּהּ, שֶׁתּוּכַל לִהְיוֹת לָהֶם לְאֵם.

בַּעֲלָהּ הַמָּנוֹחַ נָסַע שָׁנָה תְּמִימָה מֵעִיר לְעִיר לְבַקֵּשׁ אֶת הַיַּלְדָּה הַגְּנוּבָה וְלֹא מְצָאָהּ... כַּאֲשֶׁר שָׁב הַבַּיְתָה נִשְׁבַּר גַּם מַטֵּה לַחְמָם, כִּי לֹא יָכֹל עוֹד לְמַלֵּא תַּפְקִידוֹ, תַּפְקִיד חַזָּן, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: הֲמָה חָפְצוּ, שֶׁיָּשִׁיר לָהֶם „קָדוֹשׁ ה'", „הַלֵּל"... שֶׁיְּסַלְסֵל לָהֶם עַל הַדּוּכָן „וִיחָנֵּךְ" – אַךְ הֲיָכוֹל הָיָה הָאָב הָאֻמְלָל לְזַמֵּר זְמִירוֹת – וְלִבּוֹ נָמֵס כַּמָּיִם?! הֲלֹא הַזְּמִירוֹת הָאֵלֶּה הִזְכִּירוּ לוֹ אֶת צִפּוֹרָה שֶׁלּוֹ, אֶת סִלְסוּלֶיהָ בְּנִגּוּן „וִיחָנֵּךְ!" –

אֲבָל גַּם הֵם צָדְקוּ... אִם לֹא זְמִירוֹת וּנְגִינוֹת – חַזָּן לָמָּה לָהֶם?! וְהוּא צָרִיךְ הָיָה לְהִכָּנַע. מַה לֹּא יַעֲשֶׂה הָאִישׁ בִּשְׁבִיל „פַּרְנָסָה"?! צָרִיךְ הָיָה בְּכָל „שַׁבָּת מְבָרְכִים" לְצַבֵּת אֶת לִבּוֹ בְּצֶבֶת [1] וּלְזַמֵּר לָהֶם „יְחַדְּשֵׁהוּ". אַךְ זֹאת הָיְתָה נֶחָמָתוֹ, שֶׁרֹב הַזְּמִירוֹת הָהֵן הֵם נִגּוּנִים עֲצוּבִים, וְיָכוֹל הָיָה לִשְׁפֹּךְ בָּהֶן אֶת נַפְשׁוֹ הַמָּרָה.

וְהִיא?! הִיא בָּכְתָה – לֹא רַק בִּזְמִירוֹת עֲצוּבוֹת: אָכְלָה וּבָכְתָה, עָלְתָה לְמִשְׁכָּב וּבָכְתָה, שָׁמְעָה קוֹל מְנַגְּנִים וּבָכְתָה... זֶה לָהּ שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁהִיא בּוֹכָה... אַךְ הַצָּרָה הָאַחֲרוֹנָה – מוֹת בַּעֲלָהּ – הִשְׁכִּיחָה מִלִּבָּהּ זֵכֶר צִפּוֹרָה; אֲבָל רַק לִזְמַן קָצָר. רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ אֶת פְּצָעֶיהָ, וְהֵבִיא לָהּ אֶת מִרְיָם וְרִבְקָה אֶל בֵּיתָהּ.

זֶה הָיָה בְּאַחַד הַלֵּילוֹת. רִבְקָה יָשְׁנָה אֶת שְׁנָתָהּ, וְהִנֵּה יָשְׁבָה אֵצֶל מִטָּתָהּ וְשָׁמְרָה עָלֶיהָ, עַד אֲשֶׁר תָּקִיץ וְתִשְׁתֶּה מִסַּמֵּי הַמַּרְפֵּא, אֲשֶׁר צִוָּה לָהּ הָרוֹפֵא. מִרְיָם יָשְׁנָה גַּם הִיא עַל מִשְׁכָּבָהּ. בַּחֶדֶר הָיָה חַם מְאֹד, וּלְחָיֵי מִרְיָם הַחַכְלִילוֹת כְּמוֹ הִתְלַקְּחוּ מֵאֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה נִשְׂגָּבָה... עֵינֶיהָ הָיוּ כַּעֲצוּמוֹת בְּכַוָּנָה... עַל מִצְחָהּ הַזַּךְ נִרְאוּ קְמָטִים דַּקִּים... דּוֹמֶה הָיָה שֶׁהִיא חוֹשֶׁבֶת אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה עֲמֻקָּה... הִיא הָיְתָה

[1] בְּמֶלְקָחַיִם.

יָפָה מְאֹד בְּרֶגַע זֶה. דִּינָה קָמָה וַתִּקְרַב אֶל הַמִּטָּה וַתַּבֵּט אֵלֶיהָ בְּעֹנֶג.

„מִי יוֹדֵעַ מָה הֵם הַקְּסָמִים, אֲשֶׁר יַרְאֶנָּה עַתָּה מַלְאַךְ הַחֲלוֹם ?"

וּפִתְאֹם נִמְשְׁכוּ עֵינֶיהָ אֶל הַקָּמֵעַ הַתְּלוּיָה עַל חָזֶה שֶׁל מִרְיָם, וּמִבְּלִי מֵשִׂים לָקְחָה אוֹתָהּ בְּיָדָהּ... פִּתְאֹם חָשָׁה כְּעֵין דְּקִירָה בְּלִבָּהּ וְהִתְחִילָה מִזְדַּעְזַעַת בְּכָל אֵבָרֶיהָ... רְגָעִים מִסְפָּר עָמְדָה כְּמֻכָּה בְּתִמָּהוֹן, וְיָדָהּ אוֹחֶזֶת בַּקָּמֵעַ וְלוֹחֶצֶת אוֹתוֹ בְּחָזְקָה, כִּירֵאָה שֶׁלֹּא יִגְזְלוּהוּ מִיָּדָהּ... אֲבָל הִיא יָרְאָה גַּם לְהַבִּיט עָלָיו.

אַחַר כֵּן הִבִּיטָה אֵלָיו מִשְּׁנֵי עֲבָרֶיהָ... וְאָז הִתְחִילוּ נִיצוֹצִים יוֹצְאִים מֵעֵינֶיהָ... אֲדֻמִּים... חַכְלִילִים... יְרוּקִים... צְהֻבִּים, וְהַבַּיִת מַתְחִיל נוֹפֵל...

וְהִיא הִרְגִּישָׁה בְּאוֹתוֹ רֶגַע, כִּי עוֹד מְעַט וְהִיא נוֹפֶלֶת וּמִתְעַלֶּפֶת. אַךְ הִיא הִתְחַזְּקָה בִּשְׁאֵרִית כֹּחוֹתֶיהָ לַעֲמֹד עַל רַגְלֶיהָ... אָז עָלָה עַל לְבָבָהּ זֵכֶר אַחַד הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים בְּחַיֶּיהָ. צִפּוֹרָה בִּתָּהּ חָלְתָה מַחֲלַת הָאַסְכָּרָה, וְהִיא אָז כְּבַת שָׁלֹשׁ. הָרוֹפְאִים הֵנִיעוּ עָלֶיהָ רֹאשׁ... נִרְאֶה הָיָה, שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים הַרְבֵּה בְּחַיֶּיהָ... וְהִנֵּה צַדִּיק אֶחָד קָדוֹשׁ בָּא אָז לָעִיר וְנָתַן קָמֵעַ לִתְלוֹתוֹ עַל צַוַּאר הַיַּלְדָּה הַחוֹלָה... וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת הֵחֵלָּה לְהֵרָפֵא...

וְהִיא הִבִּיטָה עוֹד פַּעַם אֶל הַקָּמֵעַ... כֵּן! זֶהוּ הַקָּמֵעַ שֶׁהָיָה תָּלוּי עַל צַוַּאר בִּתָּהּ... הוּא וְלֹא אַחֵר...

יוֹתֵר לֹא יָכְלָה עוֹד לַעֲמֹד עַל רַגְלֶיהָ. הִיא עָזְבָה אֶת הַחֶדֶר וַתָּבֹא לַחֲדַר מִשְׁכָּבָהּ וַתִּשְׁתַּפֵּךְ בִּדְמָעוֹת.

לְאָשְׁרָהּ יָשְׁנָה הַחוֹלָה בַּלַּיְלָה הַהוּא בִּמְנוּחָה וְהִיא יָכְלָה לִבְכּוֹת וְלִבְכּוֹת כָּל הַלַּיְלָה בְּלִי מַפְרִיעַ.

בְּיוֹם הַמָּחֳרָת הִתְחִילָה מִסְתַּכֶּלֶת מִן הַצַּד פַּעַם בִּפְנֵי מִרְיָם וּפַעַם בְּפָנֶיהָ הִיא מִתּוֹךְ הַמַּרְאָה, וְהִשְׁתּוֹמְמָה עַד כַּמָּה שְׁתֵּי הַתְּמוּנוֹת שׁוֹנוֹת לִכְאוֹרָה זוֹ מִזּוֹ! הִיא אָמְנָם גַּם אֶת פָּנֶיהָ לֹא הִכִּירָה. זֹאת הָיְתָה אוּלַי הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה מִיּוֹם מוֹת אִישָׁהּ, שֶׁהִיא מַבֶּטֶת בַּמַּרְאָה. נִדְמָה לָהּ שֶׁהִיא רוֹאָה אֶת פְּנֵי אִמָּהּ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם...

אֲבָל תְּמוּנָה צְעִירָה זוֹ כַּמָּה שׁוֹנָה, כַּמָּה זָרָה הִיא לָהּ!...

אוּלָם כַּאֲשֶׁר הוֹסִיפָה לְהִסְתַּכֵּל בִּפְנֵי מִרְיָם נִדְמָה לָהּ, שֶׁסּוֹף סוֹף דּוֹמִים הֵם מְעַט לְפָנֶיהָ הִיא. וּבְכָל אֲשֶׁר הוֹסִיפָה לְהַבִּיט אֶל מִרְיָם כֵּן נִתְבָּרֵר לָהּ הַדָּבָר יוֹתֵר וְיוֹתֵר. שֶׁרַבִּים מִתָּוֵי פְּנֵי מִרְיָם דּוֹמִים לְתָוֵי פָּנֶיהָ הִיא. וְאַף הִתְפַּלְּאָה מְאֹד: אֵיכָה זֶה לֹא הֵעִירָה עוֹד אַף אַחַת הַשְּׁכֵנוֹת אֶת אָזְנֶיהָ, כִּי אֵם וּבַת הֵנָּה?...

וְכֹה הָיָה הַדָּבָר בְּעֵינֶיהָ לְוַדַּאי, כִּי מִרְיָם זוֹ בִּתָּהּ הִיא. וּמַה שֶּׁקּוֹרְאִים לָהּ מִרְיָם וְלֹא צִפּוֹרָה? — אוּלַי הָיְתָה חוֹלָה מְסֻכֶּנֶת בְּאַחַד הַיָּמִים, וְשִׁנּוּ לָהּ אֶת שְׁמָהּ. גַּם אַהֲבַת רִבְקָה לְמִרְיָם לֹא נִפְלְאָה בְּעֵינֶיהָ, כִּי מִי זֶה יָכוֹל לִבְלִי אֱהֹב נַעֲרָה נֶחְמָדָה כָּזֹאת. דָּרוּשׁ אֵפוֹא רַק לְדַבֵּר עִם רִבְקָה וּמִרְיָם וּלְבָרֵר אֶת הַדָּבָר. אַךְ דָּבָר זֶה הָיָה קָשֶׁה לָהּ הַרְבֵּה יָתֵר מֵאֲשֶׁר נִרְאָה לָהּ בָּרִאשׁוֹנָה.

„לְגַלּוֹת עַתָּה אֶת הַדָּבָר לְמִרְיָם אִי־אֶפְשָׁר; כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא שָׁכְחָה כְּבָר אֶת הַכֹּל, וְגִלּוּי סוֹד זֶה יִגְרֹם לָהּ הַרְבֵּה צַעַר, וְאוּלַי גַּם אָסוֹן...

„לְרִבְקָה ?" — אֲבָל לְפִי מַצַּב מַחֲלָתָהּ אֵינָהּ מְסֻגֶּלֶת כְּלָל לְדָבָר כָּזֶה.

וְהִיא הֶחְלִיטָה לְחַכּוֹת, עַד שֶׁיִּזְדַּמֵּן לָהּ הַמִּקְרֶה שָׁעָה מַכְשֶׁרֶת לְכָךְ. אַחֲרֵי שֶׁבְּעִקָּר הַדָּבָר כְּבָר נוֹשָׁעָה: בִּתָּהּ נִמְצָאָה! וְשִׂמְחָתָהּ הַפְּנִימִית גָּדְלָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהִשְׁכִּיחָה מִלִּבָּהּ גַּם אֶת אַלְמְנוּתָהּ.

הִיא הָיְתָה אֵם מְאֻשֶּׁרֶת.

(עוד יבוא).

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

מִיָּמִים קַדְמוֹנִים.

III (*).

בִּקְצוֹת הַצָּפוֹן בְּגְרֶנְלַנְדִּיָה, מְקוֹם שֶׁלֵּיל הַחֹרֶף יֶאֱרַךְ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, בָּאִים הָאֶסְקִימוֹסִים יוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם, עִם שְׁקִיעַת הַחַמָּה שֶׁל הַקַּיִץ אֶל בָּתֵּי הַשֶּׁלֶג שֶׁלָּהֶם, וְיוֹשְׁבִים שָׁם עַד אוֹר הַבֹּקֶר, לְמִקֵּץ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. הֵם בּוֹנִים אֶת בָּתֵּיהֶם אֵלֶּה מִגִּזְרֵי שֶׁלֶג שֶׁהִתְקַשָּׁה כָּאֶבֶן, וְהַבָּתִּים רְחָבִים מִלְּמַטָּה וְהוֹלְכִים וְצָרִים לְמָעְלָה. בְּכָל בַּיִת יוֹשְׁבוֹת לָרֹב מִשְׁפָּחוֹת אֲחָדוֹת וְשָׁם יַקְצוּ מָקוֹם גַּם לְכַלְבֵיהֶם. עֲשָׁשִׁיּוֹת מְלֵאוֹת חֵלֶב, הָעוֹמְדוֹת עַל עַמּוּדֵי קֶרַח, מְאִירוֹת וּמְחַמְּמוֹת אֶת הַמָּעוֹן בַּלַּיְלָה הָאָרֹךְ הַזֶּה. וְאוּלָם יָתֵר מִן הָעֲשָׁשִׁיּוֹת

*) רְאֵה „עולם קטן" גליון 27

תְּחַמֵּם אֶת הָאֲוִיר בָּאֹהֶל נְשִׁימַת הָאֲנָשִׁים הָרַבִּים הַיּוֹשְׁבִים בּוֹ. כֵּן הִתְחַכֵּם הָאָדָם לְכוֹנֵן לוֹ מָעוֹן מוּאָר וְחַם בְּמַמְלֶכֶת הַחשֶׁךְ וְהַקֹּר, מָקוֹם שֶׁבְּעֵת הַלַּיְלָה הָאָרֹךְ וְהַקֹּר הַזֶּה יָמוּת כָּל הַחַי, וְהַקֹּר הַנּוֹרָא מְכַסֶּה בְּקֶרַח חָזָק מְאֹד גַּם אֶת פְּנֵי הָאֹקְיָנוֹס הָאַדִּיר.

כָּכָה הֵם מְעוֹנוֹת „הַנּוֹדְדִים הַנִּצְחִים" — הָרוֹעִים וְהַצַּיָּדִים. עִסְקֵיהֶם, הַמַּכְרִיחִים אוֹתָם לְבַלּוֹת אֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם בִּנְדוּדִים, לֹא יַנִּיחוּ לָהֶם לִבְנוֹת מְעוֹנוֹת קְבוּעִים. וּמִיּוֹם הִוָּלְדָם וְעַד יוֹם מוֹתָם יִתְגּוֹרְרוּ בְּאֹהָלִים וּבְסֻכּוֹת. גַּם בָּתֵּי הַחֹרֶף שֶׁלָּהֶם אֵינָם אֶלָּא מְעוֹנוֹת עֲרָאִים, בְּנוּיִם בְּאֹפֶן כָּל כָּךְ גָּרוּעַ, עַד שֶׁלֹּא יַעַמְדוּ יוֹתֵר מֵחֹרֶף אֶחָד.

אַךְ מִשֶּׁלָּמַד הָאָדָם לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה וּלְהוֹצִיא מִמֶּנָּה צְמָחִים מוֹעִילִים, הָיָה קָשׁוּר אֶל חֶלְקַת אַדְמָתוֹ הַזָּנָה וּמְפַרְנֶסֶת אוֹתוֹ; וּבִהְיוֹתוֹ לְתוֹשָׁב עוֹבֵד אֲדָמָה, הִתְחִיל לִבְנוֹת לוֹ מְעוֹנוֹת קְבוּעִים לָשֶׁבֶת בָּהֶם וּלְהֵיטִיבָם וּלְרַוְּחָם יוֹתֵר וָיוֹתֵר.

הַבָּתִּים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁבָּנָה לוֹ הָאִכָּר עַל חֶלְקַת אַדְמָתוֹ, לֹא הָיוּ טוֹבִים הַרְבֵּה יָתֵר מִמְּעוֹנוֹת הַחֹרֶף שֶׁל הַצַּיָּדִים הַנּוֹדְדִים. אֵלֶּה הָיוּ בָּתֵּי אֲדָמָה, שֶׁקִּירוֹתֵיהֶם קְלוּעִים מֵעֲנָפִים יְבֵשִׁים, מְכֻסִּים לְמֶחֱצָה בָּאֲדָמָה וּמְקֹרִים בְּגַג שֶׁל קַשׁ. וְיֵשׁ אֲשֶׁר נָעֲצוּ בָּאֲדָמָה גִּזְרֵי עֵץ לֹא מְהֻקְצָעִים, אֲשֶׁר הָיוּ לָהֶם לְקִירוֹת, וַעֲלֵיהֶם תִּקְרָה שְׁטוּחָה, עֲשׂוּיָה מִקּוֹרוֹת מְכֻסּוֹת בֶּעָפָר וַעֲנָפִים דַּקִּים. וּכְמַרְאֵה בָּתֵּי הָאִכָּר הַקַּדְמוֹן מִחוּץ, כֵּן הָיוּ גַּם מִבִּפְנִים. חַלּוֹנוֹת לֹא הָיוּ בָהֶם, וְהָאוֹר בָּא לְתוֹכָם רַק דֶּרֶךְ הַפֶּתַח וְדֶרֶךְ הַסֶּדֶק הֶעָשׂוּי בַּתִּקְרָה, שֶׁשִּׁמֵּשׁ לָהֶם לַאֲרֻבַּת הֶעָשָׁן. כָּל הַמָּעוֹן הָיָה רַק בֶּן חֶדֶר אֶחָד, שֶׁבּוֹ יָשְׁבוּ יַחַד כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה; אָכְלוּ, יָשְׁנוּ וּבִלּוּ אֶת עַרְבֵי הַחֹרֶף הָאֲרֻכִּים, בְּהִתְחַמְּמָם לְאֵשׁ הַכִּירָה הַגְּלוּיָה שֶׁבְּאֶמְצַע הַבַּיִת. כִּי תַנּוּרִים לֹא הָיוּ לָהֶם עוֹד. עֲשָׁשִׁיּוֹת גַּם כֵּן לֹא הָיוּ לָהֶם עוֹד. וּבְטֶרֶם הִתְחִילוּ הָאִכָּרִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִיסָמִים דַּקִּים, הָיְתָה הַכִּירָה מְשַׁמֶּשֶׁת גַּם לְהָאִיר אֶת הַמָּעוֹן. מִטָּתָם הָיְתָה הָאֲדָמָה הָרְטֻבָּה. עַל רִצְפַּת הַבַּיִת מִסָּבִיב לַכִּירָה שָׁכְבוּ כָּל בְּנֵי הַבַּיִת וְיָשְׁנוּ אֶת שְׁנָתָם; וְאַךְ אַחֲרֵי כֵן הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם סַפְסָלִים לְאֹרֶךְ הַקִּירוֹת. עֲלֵיהֶם יָשְׁבוּ בַּיּוֹם וְיָשְׁנוּ בַלָּיְלָה. אֵלֶּה הָיוּ אָז כָּל רְהִיטֵי הַבָּיִת. (בְּאֹהֶל הָאִכָּר הַבֻּלְגָּרִי אֵין גַּם עַתָּה לֹא שֻׁלְחָן וְלֹא כִסֵּא וְלֹא תַנּוּר; כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה יְשֵׁנִים עַל הָאָרֶץ סָבִיב לַכִּירָה, שֶׁבִּימֵי הַקֹּר לֹא תִכְבֶּה כְּלָל).

מְעַט מְעַט שֻׁנָּה מְעוֹן הָאִכָּר לְטוֹב. הוּא הֵחֵל לְהוֹסִיף עַל מְעוֹנוֹ עוֹד חֲדָרִים חֲדָשִׁים לְבָנָיו הַנְּשׂוּאִים, שֶׁנִּשְׁאֲרוּ סְמוּכִים לְשֻׁלְחַן אֲבִיהֶם גַּם אַחֲרֵי חֲתֻנָּתָם, וַיַּעַבְדוּ עִמּוֹ יַחַד אֶת אַדְמָתוֹ; פָּתַח לוֹ חַלּוֹנוֹת בְּקִירוֹת הַבַּיִת וַיְכַסֵּם בְּעוֹר דַּק (כִּי זְכוּכִית לֹא הָיְתָה לָהֶם עוֹד); עָשָׂה לוֹ אֵיזֶה תַנּוּר, לוּ גַּם פָּשׁוּט מְאֹד; הֵכִין לוֹ שֻׁלְחָנוֹת, כִּסְאוֹת, אֲרוֹנוֹת וְיֶתֶר כְּלֵי הַבָּיִת. בְּקִרְבַּת הַבַּיִת בָּנָה לוֹ לוּלִים לְעוֹפוֹת, אֲסָמִים לִתְבוּאָה וְעוֹד בִּנְיָנִים הַדְּרוּשִׁים לוֹ. אָמְנָם הַבִּנְיָנִים הָאֵלֶּה הָיוּ פְּשׁוּטִים, גַּסִּים וְלֹא יָפִים כְּלָל, בְּכָל זֹאת הָיוּ מֵעַתָּה חַיֵּי הָאִכָּר טוֹבִים וּמְרֻוָּחִים הַרְבֵּה יָתֵר.

וּבְשָׁעָה שֶׁהָאִכָּר הַפָּשׁוּט עָשָׂה לוֹ בִּמְעוֹנוֹ שִׁנּוּיִים קְטַנִּים לְטוֹבָה, הֵחֵלּוּ לְהִתְנַשֵּׂא בֶּעָרִים הֵיכָלִים יָפִים וְאַרְמוֹנוֹת נֶהְדָּרִים לַעֲשִׁירֵי הָעָם. בְּתוֹךְ חוֹמוֹת הָעִיר הַגְּבֹהוֹת הִתְנַשְּׂאוּ בִּנְיָנִים נִשְׂגָּבִים, הַבְּנוּיִם מֵאַבְנֵי גָזִית יָפוֹת, וּמְפֹאָרִים בְּצִיּוּרִים וּפְסִילִים; בִּנְיָנִים הַנּוֹשְׂאִים רָאשֵׁי מִגְדְּלֵיהֶם לַמָּרוֹם וּמִשְׂתָּרְעִים בְּחַצְרֵיהֶם וּבְגַנּוֹתֵיהֶם עַל מֶרְחַבִּים גְּדוֹלִים. וְחַדְרֵי הַהֵיכָלִים הָאֵלֶּה מְלֵאִים רָהִיטִים יְקָרִים, יְרִיעוֹת נֶחְמָדוֹת, וַאֲרוֹנוֹת וּמַרְאוֹת וַאֲגַנּוֹת וּפְסִילֵי שַׁיִשׁ וּכְלֵי כֶּסֶף וְזָהָב.

חַיֵּי תַעֲנוּגִים כָּאֵלֶּה חָיוּ כְּבָר לִפְנֵי חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים שָׁנָה אֲצִילֵי מִצְרַיִם וַעֲשִׁירֶיהָ. אָז יָדְעוּ כְבָר לַחְצֹב אֲבָנִים וּלְהַחֲלִיקָן, לֹא גָּרוּעַ מֵאֲשֶׁר יַעֲשׂוּ זֹאת הַסַּתָּתִים בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה. כַּאֲשֶׁר הֶעֱבִידוּ הַמִּצְרִים אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים, יָדְעוּ כְבָר לְגַבֵּל אֶת הַחֹמֶר בְּתֶבֶן, לִלְבֹּן מִמֶּנּוּ לְבֵנִים, כְּכֹל אֲשֶׁר עוֹשִׂים בְּיָמֵינוּ; וְכַאֲשֶׁר כָּעַס פַּרְעֹה עַל הָעָם הַשּׁוֹאֵף לַחֹפֶשׁ, צִוָּה: „לֹא תֹאסִפוּן לָתֵת תֶּבֶן לָעָם לִלְבֹּן לְבֵנִים, כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם; הֵם יֵלְכוּ וְקֹשְׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן!" אַךְ הַמִּצְרִים לֹא שָׂרְפוּ אֶת הַלְּבֵנִים, רַק יִבְּשׁוּ אוֹתָם בַּשֶּׁמֶשׁ.

בָּאֲבָנִים הַמְסֻתָּתוֹת וְהַלְּבֵנִים הַחֲזָקוֹת יָדְעוּ בַנָּאֵי מִצְרַיִם לִבְנוֹת לָהֶם בִּנְיָנִים נִפְלָאִים: בָּתִּים יָפִים בְּנֵי שְׁתֵּי דְיוֹטוֹת, הֵיכָלִים נֶהְדָּרִים, בָּתֵּי מִקְדָּשׁ וּקְבָרִים מְפֹאָרִים. הִנֵּה כִּי כֵן בָּנוּ לִפְנֵי אַרְבַּעַת אֲלָפִים שָׁנָה בְּעַד פַּרְעֹה אַמֶּנֶמְחַ אֶת הַהֵיכָל הַגָּדוֹל הַיָּדוּעַ בַּהִסְתּוֹרְיָה בְּשֵׁם „לַבִּירִנְת". הוּא הָיָה בָנוּי כֻּלּוֹ מֵאַבְנֵי גְרַנִיט גְּדוֹלוֹת מְאֹד, וּבוֹ הָיוּ לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר — מִשְּׁלשֶׁת אֲלָפִים חֲדָרִים, שֶׁחֵלֶק מֵהֶם הָיָה מִתַּחַת לָאָרֶץ. הַהֵיכָל הַזֶּה נֶחְשַׁב לְאַחַד מִפַּלְאֵי הַתֵּבֵל. עַתָּה נִמְצָאִים מִמֶּנּוּ אַךְ מְעַט מִשְּׂרִידֵי חָרְבוֹתָיו. אַךְ לְעֻמַּת זֶה רוֹאִים עוֹדֶנּוּ כַּיּוֹם בְּעֵמֶק הַנִּילוּס בִּנְיָנִים נִפְלָאִים, מַעֲשֵׂי יְדֵי הַמִּצְרִים הַקַּדְמוֹנִים, שֶׁכְּבָר עָבְרוּ עֲלֵיהֶם שְׁנוֹת מֵאוֹת וַאֲלָפִים — הֵמָּה הַפִּירָמִידִים [1]. אֲשֶׁר בָּנוּ לָהֶם מַלְכֵי מִצְרַיִם בְּחַיֵּיהֶם, וַאֲשֶׁר הָיוּ לָהֶם אַחַר מוֹתָם לִ„מְעוֹן הַנֵּצַח", כַּאֲשֶׁר קָרְאוּ הַמִּצְרִים הַקַּדְמוֹנִים לְקִבְרֵיהֶם. הַמַּצֵּבוֹת הַנִּשְׂגָּבוֹת הָאֵלֶּה מַפְלִיאוֹת עַד הַיּוֹם אֶת עֵינֵינוּ בְּגָדְלָן וּבְעָצְמָן.

הַגָּדוֹל שֶׁבַּפִּירָמִידִים הָאֵלֶּה הוּא הַפִּירָמִיד שֶׁל פַּרְעֹה חֵיאֹפְּס, שֶׁגָּבְהוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רֶגֶל, וִיסוֹדוֹ כָּל כָּךְ רָחָב, עַד כִּי דָרוּשׁ יוֹתֵר מֵחֲצִי שָׁעָה לְהַקִּיפוֹ כֻּלּוֹ. רֹאשׁוֹ הַמְחֻדָּד לְמַעְלָה נִשְׁחַק מְעַט בְּמֶשֶׁךְ הָעֵת, וְעַל הַשֶּׁטַח הַקָּטָן שֶׁעָלָיו יְכוֹלִים עַתָּה לַעֲמֹד בִּרְוָחָה כְּמֵאָה אִישׁ! מְאַת אֶלֶף אִישׁ עָבְדוּ בְּלִי הֶרֶף בְּמֶשֶׁךְ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה, עַד אֲשֶׁר הֵקִימוּ מִשְּׁנֵי מִלְיוֹנִים וַחֲצִי פִּלְחֵי סְלָעִים גְּדוֹלִים אֶת הַמַּצֵּבָה

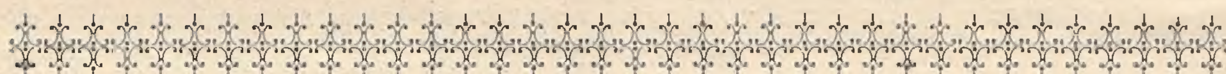
[1] עַמּוּדִים רְחָבִים מִלְּמַטָּה וְהוֹלְכִים וְצָרִים מִלְמָעְלָה.

הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת. כָּל כָּךְ גָּדְלָה חָכְמַת הַבְּנִיָּה שֶׁל הַמִּצְרִים הַקַּדְמוֹנִים. אָמְנָם לֹא בְזוֹל עָלוּ הַבִּנְיָנִים הַנִּכְבָּדִים הָאֵלֶּה לְבוֹנֵיהֶם, וְלֹא מְעַט הוּא מִסְפַּר הָעֲבָדִים אֲשֶׁר אִבְּדוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדַת הַבִּנְיָן הַקָּשָׁה; אַךְ בַּמֶּה נֶחְשְׁבוּ חַיֵּי עֲשָׂרוֹת אַלְפֵי עֲבָדִים לְמַלְכֵי מִצְרַיִם, „לִמְמַלְאֵי מְקוֹם הָאֱלֹהִים" עַל הָאָרֶץ?

וְאוּלָם לֹא הַמִּצְרִים בִּלְבַד הִפְלִיאוּ לַעֲשׂוֹת בְּחָכְמַת הַבְּנִיָּה, כִּי גַם הַכַּשְׂדִּים הַקַּדְמוֹנִים שֶׁיָּשְׁבוּ בְּמַמְלֶכֶת בָּבֶל הָאַדִּירָה, „פַּטִּישׁ כָּל הָאָרֶץ", הִגְדִּילוּ לַעֲשׂוֹת בְּבִנְיְנֵיהֶם. הַחֲכָמִים גִּלּוּ בְּעֵמֶק שִׁנְעָר, אֲשֶׁר בֵּין פְּרָת וְחִדֶּקֶל, מְקוֹם מַמְלֶכֶת בָּבֶל הָעַתִּיקָה, שְׂרִידֵי עָרִים גְּדוֹלוֹת מְאֹד, שֶׁהָיוּ מֻקָּפוֹת חוֹמוֹת בְּצוּרוֹת וְנִשְׂגָּבוֹת לִפְנֵי אַלְפֵי שָׁנִים רַבּוֹת, וְהֶעָרִים הָיוּ מְלֵאוֹת בִּנְיָנִים נִפְלָאִים בְּגָדְלָם וּבַהֲדָרָם. גַּם הַכַּשְׂדִּים יָדְעוּ לִלְבֹּן לְבֵנִים, „וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן" כַּאֲשֶׁר חָסְרוּ לָהֶם אֲבָנִים וְעֵצִים. אֶת הַלְּבֵנִים שָׂרְפוּ בָאֵשׁ אוֹ יִבְּשׁוּ בַשֶּׁמֶשׁ. וְאִם רוֹצִים אָנוּ לָדַעַת, כַּמָּה גְדוֹלוֹת הָיוּ עָרֵיהֶם וְכַמָּה נֶהְדָּרִים הָיוּ בִנְיְנֵיהֶם, דַּי לָנוּ לִזְכֹּר אֶת הָעִיר בָּבֶל הָעַתִּיקָה, בִּירַת הָאָרֶץ. בָּבֶל הָיְתָה מֻקֶּפֶת חוֹמָה, שֶׁהַקֵּפָהּ הָיָה יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה קִילוֹמֶטֶר (הַקִּילוֹמֶטֶר הוּא תֵּשַׁע עֲשִׂירִיּוֹת מוֹרְסְטָה רוּסִית); וְהַחוֹמָה הָיְתָה עָבָה כָּל כָּךְ, עַד כִּי שֵׁשׁ מֶרְכָּבוֹת יָכְלוּ לִנְסֹעַ עָלֶיהָ זוּ בְּצַד זוּ, מִבְּלִי לִנְגֹּעַ אַחַת בַּשְּׁנִיָּה! מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים מִגְדָּלִים הִתְרוֹמְמוּ עַל הַחוֹמָה הַנִּשְׂגָּבָה הַזֹּאת, וּמֵאָה שַׁעֲרֵי נְחֹשֶׁת נִפְתְּחוּ לָבֹא אֶל הָעִיר הַגְּדוֹלָה לֵאלֹהִים. וְהָעִיר הָיְתָה בְנוּיָה מִשְּׁנֵי עֶבְרֵי נְהַר פְּרָת וְהִיא מְלֵאָה מִקְדָּשִׁים נִפְלָאִים, הֵיכָלִים מְפֹאָרִים וּבָתִּים נֶהְדָּרִים, בְּנֵי שָׁלֹשׁ וְאַרְבַּע דְּיוֹטוֹת, אֲשֶׁר הִזְהִירוּ בְּצִבְעֵיהֶם הַבְּהִירִים וּבְכָל הֲדַר תִּפְאֶרֶת הַבְּנִיָּה.

סִפּוּר תּוֹרָתֵנוּ עַל דְּבַר יוֹשְׁבֵי הַבִּקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר, אֲשֶׁר אָמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: „הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם" — מֵעִיד לָנוּ עַל עֹז רוּחָם שֶׁל בַּנָּאֵי הַכַּשְׂדִּים. אָמְנָם רֹאשׁ הַמִּגְדָּל הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר בָּנוּ הַכַּשְׂדִּים לְבֵל אֱלִילָם, לֹא הִגִּיעַ לַשָּׁמַיִם; וְאוּלָם גָּדוֹל וָרָם הָיָה הַמִּגְדָּל הַזֶּה מִכָּל הַבִּנְיָנִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. שְׂרִידֵי חָרְבוֹתָיו נִמְצָאִים עוֹד עַל אַחַת הַגְּבָעוֹת בְּקִרְבַת בָּבֶל. אֵלֶּה הֵם שְׂרִידֵי בִנְיַן־עֲנָק הַגָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָם. זֶה הָיָה מִגְדָּל עָגֹל בַּעַל שְׁמוֹנֶה דְיוֹטוֹת, שֶׁכָּל אַחַת צָרָה מִזּוּ שֶׁמִּתַּחְתֶּיהָ, אֲשֶׁר הִשְׂתָּרַע עַל שֶׁטַח שֶׁל שֶׁבַע מֵאוֹת רֶגֶל, וּכְשֶׁבַע מֵאוֹת רֶגֶל הָיָה גַם גָּבְהוֹ.

יִגְאָל הַכַּרְמְלִי.

פּוֹעֲלִים עִבְרִים.

חדשות

גן־ילדים. — בעיר ברדיטשוב יסדו הציונים חדרים עברים שמלמדים בהם את שפתנו כשפה חיה המדברת בפי המורים והתלמידים. עתה יסדו הציונים גן־ילדים, שבו יבאו ילדי החדרים העברים לשחק ולהשתעשע שם ולשיר בשירים בעת החפש, והכל בעברית. „בין שדרות האילנות — כותב סופר „הצפה" — עומדים הם ילדי החדרים העברים אגדות אגדות ומצפצפים עברית. ושם על העשב בצל אילן גדול שוכבים ילדים אחדים. אחד קורא בקול בספר „אגדות ישראל" והאחרים שומעים. ושם בקצה הגן רוקדים יחד ילדים במעגלה ומזמרים „עוד לא אבדה תקותנו". על הילדים המשחקים בעברית מפקח הציוני ברוך שפילברג והחזן מר הימן מלמדם לשיר שירי ציון.

שלשה עולי רגל. — שלשה צעירים מבני עמנו בבולגריה הולכים ברגל לבזל לראות את הקונגרס הששי. שמות הצעירים האלה הם: פרץ סלומונוף, משה פרחי ושמעון יום טוב (מן הספרדים). דרכם תארך ששים יום.

שטף מי הויסלה. — מפני הגשמים הרבים שירדו בעת האחרונה גאו מי הויסלה במדה שלא היתה עוד זה שלשים שנה. בורשה כסו במים כעשרים רחובות הסמוכים להנהר. במקומות רבים קלקלו המים את מסלת הברזל. עמקים גדולים נראים כים של מים. כפרים רבים טבועים במים ורב יושביהם יושבים על גגות בתיהם ואינם רוצים לעזב את רכושם, אף כי סכנה צפויה לחייהם. בעיר סנדומיר עלה גבה המים 15½ רגל, גבה שלא היה להויסלה משנת 1813. בסביבות דרך החצץ (שאססע) ההולך לבריסק נעקרו אילנות בני מאה שנה ויותר.

ומקרקו מודיעים, כי שם גאו המים עד גבה של עשרים ושתים רגל. רחובות רבים כסו במים, ואף בסירות יעבדו מרחוב לרחוב. המים עלו עד מעקה הגשר ושנים מעמודיו נתקלקלו. העומדים על מגדל „ובל" רואים מרחוק כפרים טבועים במים ואנשים ונשים וטף יושבים על הגגות וקוראים לעזרה בקולות קורעי לב. התבואה אבדה כלה. הנזק בבנינים ובבהמות גדול מאד ועולה למליונים. מאספים נדבות בעד האכרים הנזוקים.

שרב בניו־יורק. — במשך חמשת ימים מיום 9 עד 13 יולי היה בניו־יורק שרב נורא, עד כי מתו ממנו יותר ממאתים איש. כן גם פרצה מגפת שגעון בקרב כלבי הבתים הנמצאים בניו־יורק במספר רב. רופאי בעלי החיים משגיחים עתה על הכלבים ושליחיהם הורגים בכל יום מספר גדול של כלבים מכי חמה שנראו בהם אותות שגעון. —

הרחיצה בנהר. — הדקטור פרנקל מבאר ב„הצפירה" את התועלת הגדולה שהרחיצה בנהר במים צוננים מביאה לילדים. הרחיצה בנהר — אומר הדקטור — מפתחת בילדים את אמץ הלב מילדותם; הרחיצה מלמדת לשחות במים, ובכן תועיל להנצל מן הסכנה הנשקפת לאדם לעתים לטבע בנהר; הרחיצה מנקה את הגוף, כלומר, מסירה את החלאה מעל העור, ועל ידי זה תפתח את הנקבים הדקים שבהם יוצאה הזעה ובזאת תעזר לגוף להרחיק מקרבו את פסלתו ולשאף בהם אויר נקי אל הדם; הרחיצה מביאה לידי תנועה מהירה במים, וביחוד השחיה, המפתחת את השרירים ואת הריאה; הרחיצה תקשה את הגוף ותרגילהו לצוננים, ועל ידי זה אין הגוף מסגל כל כך להתקרר ולהנגע בשעול.

ואולם אם ירחצו הילדים לבדם יש שיקרו אסונות טביעה, ועל כן הוריע הדקטור הנכבד, שהמלמדים והמורים ילכו עם תלמידיהם לרחץ עמם יחד, ואז יהיו בטוחים מכל אסון. אך הרחיצה צריכה להיות מסדרת בשעה קבועה, ורק רחיצה כזו מועילה באמת לבריאות, ויחד עם זה יהיו הילדים נהנים מטיול מבריא באויר צח.

וכדי שלא תביא הרחיצה בצוננים רעה תחת טובה, דרוש לשמר את חקי תורת הבריאות האלה:

א) ילד שלא מלאו לו עוד שבע שנים אל ירחץ במים קרים.

ב) החולה מחלת הלב אל ירחץ בנהר.

ג) אין לרחץ תכף אחר האכילה.

ד) לילדים מתרגשים, שבעת הרחיצה רועדים הם מקר וגם אחרי כן לא יחם להם מהר, אסור לרחץ בנהר.

ה) אסור לרדת המימה בגוף מזיע.

ו) אין לרדת המימה לאט לאט, אלא בבת אחת, ויתר טוב לקפץ המימה.

ז) בַּמַּיִם אֵין לַעֲמֹד בְּלִי תְנוּעָה; צָרִיךְ לִשְׂחוֹת, אוֹ, לְפָחוֹת, לִרְקֹד וּלְהָנִיעַ אֶת הָאֵבָרִים בְּלִי הֶרֶף.

ח) כְּשֶׁיּוֹרְדִים הַמַּיְמָה חָשִׁים בָּרִאשׁוֹנָה קֹר, אַחֲרֵי כֵן חָשִׁים חֹם נָעִים, וּלְסוֹף יָשׁוּבוּ לָחוּשׁ קֹר. מִפְּנֵי הַקֹּר הָאַחֲרוֹן צָרִיךְ לְהִשָּׁמֵר, וּבְרֶגַע שֶׁחָשִׁים אוֹתוֹ, צָרִיךְ לְמַהֵר וְלַעֲלוֹת מִן הַמַּיִם.

ט) הָעֵת הַיּוֹתֵר טוֹבָה לְהִרָחֵץ הִיא מִשָּׁעָה 7 עַד שָׁעָה 9 בַּבֹּקֶר, אוֹ בַּשָּׁעוֹת הָאֵלֶּה בֵּין הָעַרְבַּיִם.

מִכְתָּבִים.

אל אחינו היקרים והיתומים!

אסונכם הגדול הרעיש מאד את לבבנו ובכל לב ונפש נחפץ לעזור לכם. אל תדאגו, אחי, כי עוד ימים יבואו ואנחנו כלנו נעלה אל ארצנו הקדושה, ושם יחד נחיה בשלום ובשלוה, והצרות הישנות תשכחנה כלה מלב. היו שלום, אחינו היקרים.

אחיותיכם

נובוזיבקוב (פלך טשרניגוב). רבקה ושושנה קפלון.

(עיין ברשימת הנדבות).

מכתב קטן לאחי הקטנים!

בקראי ב„עולם קטן" את האסון הנורא אשר קרה לאחינו בקישינוב, זלגו עיני דמעות חמות; וביחוד נגע עד לבבי גורל היתומים האומללים; ולזאת מצאה חן בעיני עצת מר אוסישקין ואספתי בין ידידי וחברי בני גילי סך 2,40 רו"כ, ואני החתום מטה נדבתי 30 ק'. ואת הסך 2,40 אני שולח לבית מערכת „עולם קטן" לשלחהו לתעודתו.

אחיכם הקטן

ריצוב, (פלך וולין) דוד צעסינשטין.

לחברי הקטנים קוראי ה„עולם קטן"!

הנני להודיע, כי בעירנו עשו להם הציונים אלבומים קטנים להדביק ההם מרקאות ציוניות, אשר כסף מחירם מקדש לקופה הלאומית, את האלבומים האלה נותנים הם חנם לכל נער הדורש מהם. אך בתנאי כי ידביק בהם מרקאות כפעם בפעם. והנה אני ועוד אחדים מחדרי כבר קבלו אלבומים ומדביקים בהם איש איש כפי נדבת לבו מרקאות כפעם בפעם. ואני אהבתי תמיד מעודי לקנות מרקאות פסולות מארצות שונות רחוקות ועל זה הוצאתי כל כספי, אשר רכשתי. ועתה בהביא לי מורי העברי את האלבום, לא אוסיף עוד לקנות את המרקאות הפסולות, ותחתם אקנה לי מרקאות ציוניות אשר כספם יהיה לתכלית טובה, רמה ונשגבה. ולכן מציע אני לפניכם, חברי הקטנים, כי תעשו גם אתם כמוני ותמציאו לכם אלבומים ותדביקו בהם את מרקאות הציונים. למען יהיה לכם חלק בקופה הלאומית.

ונם הנני להעיר כי הצעת ה' משה ווין במכתבו בנומר 25-26, כי ידפיסו את גליונות „העולם קטן" באותיות בלתי מנקדות, לא ישרה בעיני. אאמין, כי הוא יוכל לקרוא בלי נקדות וגם אני קורא ועוד רבים קוראים בלי נקדות, אך מה יעשו אלה, אשר אינם יכולים לקרוא בלי נקדות?

וַרשה. חיים כהנוביץ.

נ ד ב ו ת

שנתקבלו בבית-מערכת „עולם קטן" בקראקי.

בעד יתומי קישינוב:

התלמידים הציוניים של בית־הספר לתורת המסחר בורשה נדבו 9,33 ר'. — יעקב בירנבוים, הירש בירנבוים — כ"א 33 ק'; שרה בירנבוים 34 ק'; אבריוביץ — 1 ר'. — בשלש המחלקות העליונות בבית הספר לבנות ביפו נאסף סך 4,70 ר' מאת התלמידים והתלמידות: א. גרזובסקי, צ. קמניץ, ש. פלפול, ד. סוכובילסקי, הדסה, עמיהוד ל. שטינברג, הררי, אשר, הרמוביץ, ח. סוכובולסקי, בששי, כץ, הורויץ, גולדפלד, שלוש, י. קמניץ, י. מ. קמניץ, רנון, קוצרסקי, י. קיזרמן, ח. לוריא, מהדר, ח. סמחון, רנון לאה, לוריא שושנה. — רבקה ושושנה קפלון (נובוזיבקוב) 1 ר'. — בכפר סלדקובורנויה נאסף ע"י ד. זוסמן סך 7,55 ר'. — בנימין בריינין (ירוסלבל) 1 ר'.—ילדי כפר חמלוב (פלך פולטבה) שולחים את נדבותיהם „בעד יתומי קישינוב, להוציאם מארץ גלותם ולהושיבם על אדמת אבותינו" סך 1,70 ר', אשר נאסף מאת: יעקב, נח, אברהם וישעיהו ריב 35 ק'; נח ופיגה ריב (3 ק'; צבי הירש, יצחק וחנה ריב 28 ק'; יעקב ומשה בילינקי 20 ק'; דובר וציטיל בילינקי 18 ק'; צייטה ניטל בילינקי 15 ק'; מרדכי ויסבנד 10 ק'; חיים ומשה זלמנוב 6 ק'; זליג בונין 5 ק'; אהרן הפט 3 ק'. — אגדת „צעירי ציון" בפולוצק (פלך ויטבסק) שולחת 3 ר' שאספה.— י. צנטקובסקי (סוקולי) 89 ק'.—לוינזון (פופליני) 6,46 ר'.—מעיר פילוישקי (פלך סובלק) שולח ס. ברנשטין סך 7,50 ר' שנאסף בעירו.—פרץ ווסמן סולסקי 30 ק'.—בולדימיר (פלך וולין) נדבו: משה בוקסר 50 ק'; קנה פלמוטר, הירש הורינשטין — כ"א 15 ק'; שמלקה אורמכר, ישראל נוטקובסקי, מלכה מינצס, יצחק חלמר, שמחה שפירה, אליהו קוטף,—כ"א 10 ק'; זלמן וסר, יוסף וסר — כ"א 5 ק'; ס"ה: 1,50 ר'. — בסלדקובורניה (פלך יקט.) אספו הנערים אהרן ווסמן, שלמה נימן ומאיר לוריב סך 7,55 ר' מאת: יצחק דומברובסקי 50 ק'; מרים דומברובסקי 30 ק'; יצחק אורבוך, משה גרדון, משלם קבה, גרשון אומנסקי, צרנק, שרה פרומן, ח. פולמן,—כ"א 20 ק'; משה דומברובסקי, אהרן דומברובסקי, שניצרוב, שרה לאה נימן,—כ"א 12 ק'; מאיר לוריב, שלמה נימן, בנימין הונורלסקי, יוסף נימן, יהושע שלמין, אהרן ווסמן, חיה דומברובסקי, הוינה דומברובסקי, מנה למין, דבניה לוריב, מרדכי מילוב, — כ"א 15 ק'; מאיר חזנוב, יוסף פולק, משה מוורסקי, ישראל מילוב, אברהם וורונוב, אהרן נורויץ, חנ' שמרין, בתשבע פרומן, פולק, בלומה פולק, רחל לאה לוריב, צירוף דומברובסקי, חסיה דומברובסקי, איטיל מריופולסקי, רבקה הונורלסקי, הנה ברוסטינוב, חיים גרשון לוריב, שלמה ראובן גורויץ, טוביה משה דומברובסקי, אליעזר סורוקין, מאיר מרדכי לוריב, אברהם אילוצקי, רבקה דומברובסקי, אסתר כורוקין, שומה ברכה דומברובסקי — כ"א 10 ק'; צבי זוסמן, חוה קוקוי, חסיה מרגלין, לאה ליפמן — כ"א 5 ק'.

בעד הקרן הקימת הלאומית: מ. וא. בוכמן, ש. גלזמן, ש. בילה, ל. שוחט, י. כוקולוב, מ. גריצובסקי, וג. קורופינקי, — כ"א 5 ק'; ס"ה: 40 ק'. —

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן":
КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШІЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

ספרי חנוך ולמוד ומקרא (הוצאת „תושיה"):

1] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (עפ"י השטה הטבעית) עם 24 ציורים יפים ואותיות הכתיבה. נדפסה על טבלא גדולה להדביק אל הקיר בבה"ס.
מחירה 20 קאפ'. פאר' 2 קאפ'.
מדבקת על ניר עב—30 קאפ'. פאר' 6 ק'.

2] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) מטולטלת, ערוכה בקוביות (בגזרי עץ קטנים), בתבת-ניר יפה— ובתוכה לוחות-לדוגמא ערוכות לזה.
מחירה 75 ק'. פאר' 10 קאפ'.

3] הנ"ל, בגזרי ניר עב קטנים, בתבת ניר כנ"ל.
מחירה 60 ק'. פאר' 10 ק'.

4] אלפא ביתא מטולטלת, ערוכה בקוביות. אותיותיה מדבקות על גזרי עץ קטנים מרבעים (קוביות) עם נקודות מיוחדות, להרכיב מהן מלות ומאמרים— ערוכה בתבת ניר.
מחירה 60 קאפ'. פאר' 20 קאפ'.

5] הנ"ל, מדבקת על גזרי ניר עב קטנים, בתבת ניר כנ"ל.
מחירה 50 ק'. פאר' 10 ק'.

6] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (עפ"י השטה הטבעית), עם 82 ציורים יפים. נדפסה על טבלא גדולה להדביק אל הקיר בבה"ס.
מחירה 25 קאפ'. פאר' 2 קאפ'.
מדבקת על ניר עב—35 ק'. פאר' 8 ק'.

7] הנ"ל, במחברת קטנה ונאה, מכורכת במעטפה ציורית (בצבעים) יפה.
מחירה 50 קאפ'. פאר' 10 קאפ'.

8] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) מטולטלת, ערוכה בקוביות. ערוכה בתבת ניר גדולה ויפה עם ציור נאה בצבעים ממעל.
מחירה 1 רובל. פאר' 20 ק'.

9] עברית בלשון עם ועם, למורה הקריאה למתחילים. י. לוינזון וי. ח. טביוב.
I למדברים רוסית, II למדברים זרגון.
מחיר כל מחברת בכריכה 25 ק'. פאר' 4 ק'.

10] ראשית דעת שפת עבר (כנ"ל עם ציורים). מ. קרינסקי.
מחירו 30 קאפ', מכ' בבד 40 ק'. פארטא 6 קאפ'.

11] הקריאה העברית (למתחילים). י. ב. לבנר.
מחירו 15 קאפ', מכ' בבד 25 קאפ'. פאר' 4 ק'.

12] בית הספר לתורת הכתיבה העברית, בחמש מחברות (מאושר מטעה"מ).
מ. קרינסקי.
מחיר כל מחברת 7 קאפ'. פארטא 2 קאפ'.

13] לפי הטף להורות את הילדים לדבר עברית מבלי עזרת תרגומים.
ד. ילין.
ספר המורה, שני חלקים (החלק השני עם לוחות-תמונות).
מחיר כל חלק 75 ק', מכ' בבד 90 ק'. פאר' 10 ק'.
שני החלקים מכ' יחד בבד 1.70 ר'. פאר' 14 ק'.

14] מקרא לפי הטף, להורות את ילדי ישראל קרא וכתוב ודבר עברית, על פי השטה הטבעית, עברית בעברית, עם ציורים. הנ"ל.
ספר התלמיד, שני חלקים.
מחיר כל חלק 75 קאפ' בכריכה. פאר' 8 ק'.

15] המכין. פרוזדור לכל ספרי הלמוד. (מאושר מטעה"מ). י. ח. טביוב.
מחירו 30 ק', מכ' בבד 40 ק'. פאר' 6 ק'.

16] ראשית למודי שפת עבר (עם תרגום המלות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות). י. גרזובסקי.
מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.

17] גן הילדים. כריסטומתיה עברית עם תרגום המלים ברוסית ואשכנזית (באותיות עבריות, עם ציורים).
ש. ברמן.

מהדורא חדשה מתוקנת.
חלק ראשון מחירו 75 ק', מכ' בבד 90 ק'. פאר' 10 ק'.
חלק שני מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 6 ק'.
שני החלקים מכ' יחד בבד 1.45 רובל. פאר' 16 ק'.

18] בת חיל או תורת אם, ספר מקרא לבנות ישראל. י. מיוחס.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 6 ק'.

19] מדריך הילדים. מתודה וכריסטומתיה (עם תרגום המלות ברוסית) בב' חלקים (מאושר מטה"מ). ק. ולוצקי.
כל חלק 35 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 8 ק'.
שני החלקים מכ' יחד בבד 85 ק'. פאר' 14 ק'.

20] רע הילדים. ספר מקרא למתחילים, כלו מנקד, עם „אוצר המלים" בתרגום רוסי (מאושר מטעה"מ). י. ב. לבנר.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פארטא 8 קאפ.

21] ידידנו. מועדי ישראל ותפלותיהם עם תרגום המלות ללשון רוסיה (מאושר מטעה"מ). הנ"ל.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 6 ק'.

22] מורה הילדים. מתודה עם תרגום המלות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות (מאושר מטעה"מ). י. ח. טביוב.
מחירו 90 קאפ', מכ' בבד 1.05. פאר' 14 קאפ'.
מפתח (לתרגומי מורה הילדים). הנ"ל.
מחירו 10 ק', מכ' בבד 20 ק'. פאר' 4 ק'.

23] עדן הילדים. כריסטומתיה עברית עם תרגום המלות ברוסית, אשכנזית באותיות עבריות, צרפתית ואנגלית.
(מאושר מטעה"מ). הנ"ל.
חלק ראשון מחירו 80 קאפ', מכורך בבד 95 ק'. פארטא 10 קאפ'.
חלק שני מחירו 70 ק', מכורך בבד 85 קאפ'. פארטא 8 קאפ'.

24] אגרון לבני הנעורים. מכתבים למופת לילדים ולילדות, לנערים ולנערות, עם מלון לכל המלים והמבטאים החמורים. הנ"ל.
מחירו 50 קאפ', מכ' בבד 65 ק', מכ' הדר 75 ק'. פארטא 8 ק'.

25] בית ספר עברי. ספר מקרא ולמוד. י. גרזובסקי.
חלק ראשון 25 ק', מכ' בבד 35 ק. פאר' 4 ק'.
חלק שני 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.
חלק שלישי 75 ק', מכ' בבד 90 ק'. פאר' 12 ק'.

26] הדקדוק העברי. דקדוק קצר למתחילים, מנוקד. ל. שאצקי.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 6 ק'.

27] תרגילי הדקדוק העברי (להקראה ונתוח). הנ"ל.
מחירו 30 ק', מכ' בבד 40 ק'. פאר' 6 ק'.

28] מחברות לנתוחי-דקדוק (שליש מחברות). א. י. גוטליב.
מחיר כל מחברת 10 ק'. פאר' 2 ק'.

29] דקדוק לשון עברית, מאת שמואל דוד לוצטו (שד"ל), מעבר ע"י אברהם כהנא.
מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.

30] מערכת הפעלים (ספר שמושי). א. קליינמן.
מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.

31] קצור דברי הימים לעם ישראל מראשית היותו עד היום הזה (מנוקד). י. גרזובסקי.
מחירו 50 קאפ', מכורך בבד 60 ק', מכורך הדר 70 ק'. פארטא 6 ק'.

32] תולדות עם ישראל (מנוקד). א. ז. רבינוביץ.
חלק ראשון מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.
חלק שני מחירו 55 ק', מכ' בבד 70 ק'. פאר' 8 ק'.
חלק שלישי מחירו 80 קאפ', מכ' בבד 90 קאפ'. פאר' 10 ק'.
כל שלשת החלקים (בל הספר) מכורכים יחד בבד הדר 2.10. פאר' 20 ק'.
נמצא להמכר גם בספרים קטנים: ספר א' ב' ה' כ"א 15 ק'; ספר ג' ד' ו' ח' ט' י' כ"א 20 ק'. פאר' לכל ספר 2 ק'.

33] למען אחי הקטנים. שירי ילדים (פורמט גדול). א. ליבושיצקי.
מחירו 60 ק', מכ' פשוט 75 ק', מכ' הדר 85 ק', פארטא 10 ק'; על ניר ריגאל 1 ר', מכ' הדר 1.25. פאר' 12 ק'.

34] הכנור. קובץ שירים לילדים ולבני הנעורים, מאת משוררים שונים. ספר ראשון: שירי הטבע. ספר שני: משלים. ספר שלישי: אגדות.
מחיר כל ספר 25 ק', מכ' 35 ק'. פארטא 6 ק'.

35] פרקי אבות לבני הנעורים (עם תרגום רוסי והערות ובאורים).
א. ליבושיצקי.
מחירו 25 ק', מכ' בבד 35 ק'. פאר' 4 ק'.

36] בעיר וביער (משלים), ב"ח.
י. שטינברג.
מחיר כל חלק 30 ק', מכ' בבד 40 ק'. פאר' 4 ק'.
שני החלקים ביחד מכורך בבד 80 ק'. פאר' 8 ק'.

37] שיחות ילדים. קובץ אגדות מקוריות לילדים (פורמט גדול). מנוקד. הנ"ל.
מחירו 40 ק', מכ' 65 ק'. פארטא 6 קאפ'.

38] כל אגדות ישראל (פורמט גדול. מנוקד, מאושר מטעה"מ).
י. ב. לבנר.
חלק ראשון מחירו 75 ק', מכ' הדר בבד 1 רובל. פאר' 8 ק'.
חלק שני מחירו 1.05 ר', מכ' בבד 1.65, הדר בבד 1.75. פארטא 16 ק'.
שני החלקים מכ' יחד הדר בבד 2.60. פאר' 24 ק.

39] עולם קטן. עתון מצויר לבני הנעורים. מהדורא ראשונה.
65 חוברות בחמשה כרכים (13 חוב' בכל כרך).
כל כרך במחיר 1.50 רובל.
כל 26 חוב' מכ' יחד 3 רובל.
כל הקבוצה ביחד מכ' הדר 6 רובל.

40] לוח-עולם קטן. קובץ ספרותי ושמושי לבני הנעורים לשנת תרס"ג עם תמונות וציורים.
מחירו 75 קאפ', לחותמי ה„עולם קטן" רק 50 ק'. מכ' בניר 10 ק' (מכ' הדר 25 ק') בעד הכריכה.

41] ספר החנכה. מאסף לבני הנעורים עם תמונות וציורים.
מחירו 25 ק', מכ' 40 ק'. פארטא 4 ק'.

42] פרקי התלמוד. כריסטומתיה תלמודית למתחילים, עם תרגום המלות התלמודיות ברוסית ואשכנזית (באותיות עבריות). א. ל. בינסקא.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 55 ק'. פאר' 6 ק'.

43] מורה הסגנון ושמוש הלשון העברית (עם דוגמאות ופרקי שנון רבים לשמוש המעשי, וחלק מיוחד על תורת הנקוד לכל פרטיה). י. ח. טביוב.
מחירו 1 ר', מכ' בבד 1.15. פאר' 14 ק'.

44] תורת הספרות. מורה חקי הסגנון הפרוזי והשירי ותורת הספרות לכל חלקיה השונים (עם דוגמאות רבות מכל מקצעות הספרות העברית בכל תקופותיה).
ש. ל. גרדון.
מחירו 1 ר', מכ' בבד 1.15. מכ' הדר 1.25 ר'. פאר' 14 ק'.

45] מבחר הספרות. אנתולוגיה עברית, מכילה לקוטים נבחרים ממיטב הספרות העברית החדשה בשיר ובפרוזה של משוררינו וסופרינו הגדולים (עם תולדות כל סופר וערכו והערות נחוצות).
י. ח. טביוב.
מחירו 90 ק', מכורך בבד הדר 1.15. פאר' 14 ק'.

46] תולדות היהודים (הסטורית פופולרית ערוכה לעם ולבני הנעורים).
יעקב פרנקל.
מחיר חלק א', ב', ג' 50 ק' כ"א. פאר' 6 ק'; חלקי ד', ה' 75 ק' כ"א. פאר' 10 ק'. בשני כרכים מכ' הדר כל כרך 1.75 ר'. פארטא 20 קאפ'.

47] מלון של כים. מעברית לרוסית ואשכנזית (באותיות עבריות). מלון מלא ושלם לשפה העברית הישנה והחדשה, של התנ"ך, התלמוד והמדרשים ושל הספרות העברית החדשה.
י. גרזובסקי וד"ר י. קלוזנר.
מחירו 2.35 רובל, מכ' הדר 2.60. פארטא 20 ק'.

Издательство „ТУШІЯ", Варшава. — Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Kraka